دریچه

تفاهم‌نامه تأمین‌اجتماعی با نانوایان

● **شرق:** دریافت فهرست کارگران ۸۰ هزار نانوایی سراسر کشور به‌صورت متمرکز و با همکاری اتحادیه‌های صنفی انجام می‌شود.

مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی گفت: نانوایان از جمله اقشاری هستند که با مصوبه مجلس شورای اسلامی از ۳۰ سال پیش با حمایت دولت از خدمات سازمان تأمین اجتماعی استفاده می‌کنند و حق بیمه سهم کارفرمایی این صنف بر عهده دولت است.

تقی نوربخش در جلسه امضای تفاهم‌نامه با صنف نانوایان، اظهار کرد: به‌منظور ارتقای خدمات سازمان تأمین اجتماعی و تسهیل دسترسی کارگران ۸۰ هزار واحد نانوایی در سراسر کشور، تفاهم‌نامه‌ای با این صنف محترم منعقد شده است تا دریافت فهرست کارگران و همچنین بازرسی از کارگاه‌های نانوایی با همکاری اتحادیه‌های صنفی سراسر کشور انجام شود. نوربخش از وجود برنامه‌ای اصولی برای گسترش همکاری‌ها با صنوف مختلف خبر داد و گفت: به‌همین‌منظور در روزهای آینده تفاهم‌نامه‌ای با اتاق اصناف ایران خواهیم داشت؛ با توجه به اینکه نانوایان محترم گروه بزرگی از جامعه زیر پوشش تأمین اجتماعی هستند و در ادوار گذشته نیز سابقه همکاری با این صنف برای دریافت فهرست حق بیمه داشته‌ایم، برای انجام وظایف قانونی سازمان تأمین اجتماعی این تفاهم‌نامه امضا می‌شود.

وی از تمرکز ارائه خدمات بیمه‌ای به نانوایان در چهار شعبه تهران خبر داد و گفت: در شهرستان‌هایی که شعب متعدد تأمین اجتماعی وجود دارد نیز یک شعبه به‌صورت تخصصی به ارائه خدمات به صنف نانوایان خواهد پرداخت. نوربخش بازنگری در دستمزد مقطوع کارگران صنف نانوا را از دیگر مفاد این تفاهم‌نامه عنوان کرد و گفت: با توجه به اینکه چندین سال از ابلاغ دستمزد مقطوع کارگران گذشته است، نیاز به بازنگری در این دستمزدها احساس می‌شود و یکی از خواسته‌های برحق کارگران عزیز زیر پوشش تأمین اجتماعی نیز بازنگری در این دستمزدهاست و این کار در اسرع وقت انجام خواهد شد. وی با بیان اینکه نانوایان از جمله اصناف تحت حمایت دولت در پرداخت حق بیمه هستند، گفت: درحال‌حاضر دولت برای هر واحد نانوایی که پنج کارگر داشته باشد به‌طور متوسط بیش از یک میلیون تومان در ماه حق بیمه پرداخت می‌کند که نوعی یارانه برای این صنف محسوب می‌شود و پرداخت این یارانه با تفاهم‌نامه جدید نیز کماکان ادامه خواهد یافت. مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی ایجاد کارگروه مشترک برای رسیدگی به مسائل دوجانبه و ارائه راهکارهای مناسب برای تبادل اطلاعات را یکی دیگر از موارد مورد اشاره در تفاهم‌نامه امضاشده عنوان کرد و گفت: بدون تردید زمینه‌های همکاری زیادی بین سازمان تأمین اجتماعی و صنف نانوایان وجود دارد که با ایجاد این کارگروه دائمی کارها با جدیت دنبال خواهد شد. محمدحسن زدا، معاون فنی و درآمد سازمان تأمین اجتماعی نیز در این جلسه گفت: از سال گذشته تجمیع و تلخیص بخش‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در سازمان تأمین اجتماعی در حال انجام است که این کار زمینه‌ساز ایجاد تحولات اساسی در خدمات سازمان به اقشار مختلف جامعه می‌شود. او با بیان اینکه صنف نانوایان از جمله بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی هستند که خدمت‌رسانی به آنان برای این سازمان اهمیت زیادی دارد، افزود: امیدواریم با همکاری اتحادیه‌های صنفی که نمایندگان قانونی نانوایان هستند، بتوانیم زمینه‌هایی برای گسترش توسعه همکاری‌ها و تسهیل خدمت‌رسانی به کارگران عزیز نانوایی‌ها و کارفرمایان محترم این صنف ایجاد کنیم.

احیای تالاب «هورالعظیم» یا تغییرات برگشت‌ناپذیر و شوری آن

هورالعجیب

تورج فتحی، کارشناس محیط زیست و منابع آب: هورالعظیم در مرز میان ایران و عراق یکی از مهم‌ترین تالاب‌های منطقه است که در ۴۰ سال اخیر آسیب‌های بزرگی را متحمل شد. آسیب‌هایی که منجر به خشک‌شدن بخش‌های بزرگی از آن شد. مهم‌ترین دلایل خشکیدن هورالعظیم در منطقه سرزمینی عراق را می‌توان این‌گونه برشمرد: در چند دهه گذشته روند خشکاندن تالاب از دهه ۱۹۵۰ تا ۱۹۷۰ میلادی ادامه یافته و زمین‌های کشاورزی زیادی از قلب تالاب و در محدوده باختری آن بیرون کشیده شد و ابعاد تالاب کوچک و کوچک‌تر شد. زمین‌های استحصالی (زیر کشت) در سال‌های بعد مصرف آب بیشتری پیدا کرده و در نتیجه حقابه تالاب کمتر و کمتر شد. در اواخر دهه ۸۰ و ۹۰ میلادی، در زمان صدام حسین، این کار توسعه و شدت یافت و جمعیت ساکن در این منطقه از آنجا رانده شدند. بیش از ۹۰ درصد تالاب تا سال ۲۰۰۳ و سقوط صدام خشک شده بود و از آن سال با بازگشایی نهرها مساحت تالاب به ۳۰ درصد افزایش یافت.

در منطقه سرزمینی ایران نیز:

الف- تکه‌تکه‌شدن تالاب: در سال‌های پس از جنگ تحمیلی به موازات نوار مرزی، خاکریزی با بلندای چند متر در تالاب در راستای شمالی-جنوبی ایجاد شد. ایجاد این دیواره مصنوعی سبب قطع طبیعی جریان اصلی آب، کمترشدن عمق آب، تبخیر بیشتر آب، تکه‌تکه‌شدن تالاب و در نتیجه تسریع در روند خشکاندن آن شد. این روند در سال‌های بعدی (در دهه ۸۰) به وسیله وزارت نفت با انگیزه کشف نفت (میدان نفتی آزادگان) شدت و گسترش یافته و باعث شد تا تالاب در بخش ایرانی به پنج سلول موسوم به مخزن تبدیل شود. ایجاد سلول‌های بیشتر و قطع کامل ارتباط جریان آب بین سلول‌ها و سپس خشکاندن آب‌های داخل هر سلول، انجام فعالیت‌های نفتی را آسان‌تر، ساده‌تر و کم‌هزینه‌تر (اما به قیمت خشک‌شدن تالاب) کرد.

ب- توسعه ناپایدار آب: آغاز اجرای طرح‌های ابنیه هیدرولیکی در سطح حوضه آبریز کرخه پس از جنگ تحمیلی، سبب شد تا از ورود جریان‌های طبیعی آب به تالاب جلوگیری شود. بزرگ‌ترین پروژه‌های اجراشده روی رودخانه کرخه، سدهای سیمره و کرخه از طریق وزارت نیرو بوده است. با آبگیری سد کرخه (۱۳۸۱) عملا جریان آب رودخانه کرخه که سهم اصلی و عمده تأمین نیاز آبی تالاب را برعهده دارد، به‌طور تقریبا کامل قطع شد. حجم طبیعی آب دریافت‌شده تالاب هورالعظیم از رود کرخه حدود شش میلیارد مترمکعب در سال بوده و بعد از آبگیری سد این میزان به‌طور میانگین به رقمی کمتر از ۲۰۰ میلیون مترمکعب و در برخی سال‌ها به صفر رسیده است. در نتیجه روشن است که توسعه ناپایدار و سوءمدیریت منابع آب در خشکاندن تالاب نقش داشته است.

پ- توسعه ناپایدار کشاورزی: اتفاق دیگری که در حوضه آبریز تالاب رخ داد «ایجاد و توسعه واحدهای کشت و صنعت نیشکر» بود. ایجاد و توسعه کشت و صنعت دهخدا در حوضه بلافصل و اثرگذار بر تالاب در دهه ۸۰ با بیش از ۱۵ هزار هکتار زمین زیر کشت به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر اکوسیستم تالاب اثرات منفی گذاشته است. مهم‌ترین مؤلفه‌های منفی اثرگذار بر تالاب را به‌طور خلاصه می‌توان چنین ذکر کرد: ۱- مصرف بیش‌ازحد آب و راندمان پایین آبیاری: در هر دوره آبیاری نیشکر حدود ۸۰۰ میلیون مترمکعب آب برای زمین‌های زیر کشت نیشکر مصرف می‌شود. ۲- مصرف بی‌رویه انواع و اقسام کودهای شیمیایی و سموم دفع آفات: در هر دوره از کشت انواع کودهای شیمیایی با توجه به نوع آنها سه هزار تا چهارهزارو ۵۰۰ تُن و ۴۵۰ تا ۶۵۰ هزار لیتر سموم دفع آفات مصرف می‌شود. ۳- آب‌شویی خاک و بار آلودگی بسیار بالا: خاک‌های منطقه جلگه خوزستان شور و قلیایی و دارای مقادیر متفاوتی از انواع نمک‌ها هستند. برای اینکه بتوان چنین خاک‌هایی را برای کشت نیشکر مهیا کرد، باید با عملیاتی به‌نام آب‌شویی خاک اصلاح شوند. سالانه برای آب‌شویی خاک‌ها یا استحصال زمین‌های جدید حدود ۷۰۰ میلیون مترمکعب آب مصرف می‌شود. نتیجه این است که واحد کشت و صنعت نیشکر دهخدا رقمی بالغ بر یک‌ونیم میلیارد مترمکعب آب را در هر دوره کشت مصرف و حدود یک میلیارد مترمکعب زهاب‌های کشاورزی تولید می‌کند که در محیط زیست تخلیه می‌شود. همچنین مقادیر زیادی از انواع آلاینده‌ها در این زهاب‌ها وجود دارد که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از: علف‌کش‌ها، قارچ‌کش‌ها، مواد و ترکیبات کلروره، سولفاته، سدیم، پتاسیم، کلسیم، ذرات کلوئیدی، فلزات سنگین (آهن، مس، کادمیوم، جیوه، سرب، نیکل و کبالت)، ترکیبات فسفر و سایر املاح محلول و جامد موجود در خاک، تخریب ساختمان و بافت خاک‌ها. از نظر کیفیت، زهاب‌های تولیدشده در رده «آب‌های اَبَرشور[1]» قرار می‌گیرند و در نتیجه با توجه به بار آلودگی بسیار بالا هیچ‌گونه «کارکرد اکوسیستمی» درباره آن متصور نیست.

ت- خشک‌سالی و تغییرات اقلیمی: اتفاق دیگری که در دو دهه اخیر در منطقه رخ داد، خشک‌سالی بود. خشک‌سالی حادث‌شده سبب شد تا میزان آب ذخیره‌شده در سد کرخه تا سال‌ها بعد از آبگیری آن‌قدر کم باشد که امکان هرگونه رهاسازی آب از آن سلب شود. بنا بر اعلام وزارت نیرو شاخص آسیب‌پذیری ناشی از خشک‌سالی استان خوزستان به رقمی بیش از ۷۰ رسیده است (در دهه ۸۰ تا ۹۰). در نتیجه بلایای طبیعی، انسان‌زاد آخری که ضربه کاری را بر پیکر محیط زیست حوضه آبریز تالاب هورالعظیم وارد کرد، همانا «تغییرات اقلیمی» بود که باعث برخاستن مواد و نهشته‌های ریزدانه و رسوباتی شد که به نام پدیده بحران‌زای «ریزگردها» شناخته می‌شود. این کانون‌ها، چه آنهایی که در بخش ایرانی و چه در داخل کشور عراق (در استان‌های بصره و العماره) قرار گرفته‌اند در مجموع زمین‌هایی با مساحت تقریبی ۸۰۰ هزار هکتار را دربرگرفته‌اند.

اثرات منفی تخلیه زهاب‌های کشت و صنعت نیشکر باید با دقت مورد بررسی قرار گیرد تا بدانیم چه میزان خسارات به محیط زیست وارد شده است. مثلا تخلیه این زهاب‌های آلوده به رودخانه دز و کارون در سال‌های گذشته و آبیاری نخلستان‌های خرمشهر و آبادان با این آب‌های آلوده باعث خشکی کامل و برگشت‌ناپذیر زمین‌های کشاورزی و نخلستان‌های آن شد

تعیین حریم تالاب

برای آنکه بدانیم چه اقداماتی باید صورت گیرد تا سبب احیای تالاب شود، در گام نخست باید عرصه موردنظر برای احیای تالاب را به‌طور دقیق بدانیم. باید ضمن انجام مطالعات تعیین حریم، با کشور همسایه نیز توافق مشخصی دراین‌باره صورت گیرد. در نتیجه هرگونه اظهارنظر درباره مساحت دقیق تالاب و در نتیجه درصد احیا و آبگیری تالاب جملگی تقریبی بوده و خالی از اشکال نیست. براساس قوانین و مقررات وزارت نیرو با همکاری سازمان حفاظت از محیط زیست مکلف شده عرض حریم تالاب‌ها و دریاچه‌ها را براساس شاخص‌های مربوطه با تهیه نقشه حریم و علامت‌گذاری آن تعیین کند که تاکنون انجام نشده است. از سوی دیگر با توجه به اینکه تالاب هورالعظیم یک تالاب فرامرزی به حساب می‌آید، در تعیین حریم‌های کمی و کیفی باید با کشور عراق هماهنگی‌های لازم صورت گیرد تا در اجرای برنامه‌های حفاظت، بهره‌برداری خردمندانه، عادلانه و حتی نجات تالاب رویکردهای واحدی به عمل آید. در ماده شش معاهده ۱۹۷۵ الجزایر و پروتکل‌های الحاقی آن یک کمیته فنی مشترک پیش‌بینی شده تا درخصوص موارد اختلافی بررسی و رسیدگی دوطرفه از سوی این کمیته صورت گیرد که در این مورد نیز تاکنون اقدامی انجام نشده است. در نتیجه با انجام مطالعات لازم و تعیین حریم‌های کمی و کیفی تالاب در دو سوی مرز برای اجرای برنامه‌های احیای تالاب امکان‌پذیر خواهد بود.

ج- حقابه تالاب: درباره روش‌های تعیین حقابه محیط زیست تاکنون بیش از ۲۰۰ روش در دنیا مطالعه شده و به اجرا درآمده، اما در ایران دارای سابقه نیست. برای مثال سدهایی که پیش از دهه ۸۰ در کشور ساخته شده و به اجرا درآمده اساسا بدون مطالعه حقابه بوده است. چنانچه برای رودخانه کرخه حقابه تعیین شود، باید درباره میزان حقابه تالاب هورالعظیم نیز محاسبات مربوطه انجام شود. از نهرهای مختلف منتهی به تالاب از رودخانه کرخه (سابله، نیسان، معرز، کرخه‌کور و سایر کانال‌های طبیعی و متروکه موجود) (شش میلیارد مترمکعب در سال) و رود دجله (مانند نهرهای مشرح، الکمحلا، نهروان، زبیر، نصف‌الشطاط، خنیزیرا، مشاقل، رشید، ازرق در عراق) (۲ میلیارد مترمکعب در سال) (به طور میانگین سالانه حدود هشت میلیارد مترمکعب آب) به تالاب سرازیر می‌شده که برابر برآوردهای اولیه (با روش مونتانا) میزان حقابه سالانه هورالعظیم رقمی حدود یک تا دو میلیارد مترمکعب در سال را نشان می‌دهد. ضمن اینکه باید توجه داشت وقتی تالاب در معرض خشکیدن قرار گرفته یا درصد زیادی از آن خشک شده باشد، حقابه باید میزان بیشتری نسبت به شرایط متعارف داشته باشد (بیش از رقم مذکور). بدون تردید رودخانه کرخه مهم‌ترین تأمین‌کننده حقابه تالاب بوده و بعد از آن نهرهای مشتق از رودخانه دجله قرار دارد. با توجه به اینکه وضعیت رودخانه دجله نیز مانند کرخه بوده و در سال‌های اخیر دچار کم‌آبی‌های بی‌سابقه‌ای شده و اجرای پروژه گاپ در سرشاخه‌های این رودخانه از سوی ترکیه در آینده بیشتر بر مشکلات این رودخانه و تالاب هورالعظیم خواهد افزود، در نتیجه وظیفه دولتمردان کشور رسیدگی هرچه سریع‌تر به منظور ایجاد یک توافق با کشور همسایه برای آب‌رسانی از هر دو رودخانه به تالاب است.

ح- احیای تالاب هورالعظیم با زهاب‌های کشت و صنعت (یا خلق چالشی جدید): به نظر می‌رسد اثرات منفی تخلیه زهاب‌های کشت و صنعت نیشکر باید با دقت مورد بررسی قرار گیرد تا بدانیم چه میزان خسارات به محیط زیست وارد شده است. مثلا تخلیه این زهاب‌های آلوده به رودخانه دز و کارون در سال‌های گذشته و آبیاری نخلستان‌های خرمشهر و آبادان با این آب‌های آلوده باعث خشکی کامل و برگشت‌ناپذیر زمین‌های کشاورزی و نخلستان‌های آن شد. در سال‌های اخیر نهرهای فرعی رودهای کرخه و دجله حاوی مقادیر زیادی زهاب‌های کشاورزی و فاضلاب‌های شهری و روستایی بوده و در نتیجه جز تخلیه آلودگی‌ها به تالاب اثر مثبتی نداشته است. موضوعی که اخیرا برای رفع مشکلات ریزگردها و پیشگیری از خشکیدن کامل هورالعظیم مورد توجه مسئولان قرار گرفته، هدایت و تخلیه زهاب‌های کشت و صنعت نیشکر به تالاب هورالعظیم است. با توجه به اینکه تالاب هورالعظیم (نسبت به تالاب شادگان) یک تالاب بسته محسوب می‌شود و از سوی دیگر با توجه به بار آلودگی بسیار زیاد این زهاب‌ها، تخلیه آن به تالاب هورالعظیم در چند سال آینده موجب شوری تالاب و رسوبات آن شده و برای همیشه آب تالاب آلوده و شور خواهد شد. در تالاب شادگان پیشروی آب شور خلیج‌فارس تا حدودی اثرات منفی زهاب‌های نیشکر را به صورت طبیعی خودپالایی می‌کند، اما در هورالعظیم با توجه به اینکه جریان‌های طبیعی آب درون تالاب با ایجاد دایک‌های مختلف قطع و تالاب به چند تکه تبدیل شده، احتمال شوری اجتناب‌ناپذیر است. اصولا پیش از تخلیه زهاب‌ها باید مطالعات و آزمایش‌های لازم صورت می‌گرفت و سپس با رعایت اصول علمی اقدام می‌شد. تغییر کیفیت آب تالاب هورالعظیم و شوری و آلودگی آن دلیل دیگری بر توسعه ناپایدار و سنگین‌ترشدن خسارات حاصل از آن بر محیط زیست جلگه خوزستان است، جلگه‌ای که در بالادست آن منابع آب در حال انتقال دارد و در پایین‌دست آن با تخلیه میلیاردها مترمکعب زهاب‌های کشاورزی، فاضلاب‌های شهری و روستایی و انواع فاضلاب‌های صنعتی و سمی، به هیچ‌وجه تصویر خوشایندی را در آینده نشان نمی‌دهد و نسل‌های بعدی ما باید تاوان‌های سنگین اقدامات نسنجیده امروز ما را به محیط زیست پرداخت کنند.

خبر

معاون اسبق وزارت آموزش‌وپرورش:

بخشی از اطلاعات درباره سند ۲۰۳۰ وجود خارجی ندارد!

● **ایلنا:** معاون اسبق وزارت آموزش‌وپرورش گفت: متأسفانه عمده اطلاعاتی که درباره سند ۲۰۳۰ در برخی رسانه‌ها مطرح شده، سیاسی و جناحی است و بخشی از آن نیز اصلا وجود خارجی ندارد. رحیم عبادی، معاون وزیر آموزش‌وپرورش در دولت هفتم در واکنش به بهره‌برداری تخریبی - تبلیغی مخالفان دولت از سند ۲۰۳۰ در جریان رقابت دوازدهمین انتخابات ریاست‌جمهوری، گفت: وزرای محترم آموزش‌وپرورش، آموزش عالی و فرهنگ و ارشاد اسلامی در این خصوص به رهبری نامه نوشتند و ما هم تأکید داریم، همه باید تلاش کنیم با توجه به دغدغه مقام معظم رهبری، نگذاریم سند ۲۰۳۰ مغایر با ارزش‌های دینی و ملی کشور اجرا شود. وی افزود: متأسفانه عمده اطلاعاتی که درباره این سند در برخی رسانه‌ها مطرح شده، سیاسی و جناحی است و بخشی از آن نیز اصلا وجود خارجی ندارد. سند ۲۰۳۰ در واقع سندی مکتوب و قابل دسترس است. بااین‌حال اخباری که درباره آن نقل شده، تا حد تعجب‌آوری خارج از واقعیت است. عبادی اظهار کرد: سند ۲۰۳۰ یک تفاهم‌نامه بین‌المللی است و الزامات اجرائی ندارد، تنها یک تفاهم مشترک بین کشورهاست که هر یک متناسب با شرایط و مقتضیات خود، می‌توانند از ظرفیت‌های آن استفاده کنند. اتفاقا بخش عمده‌ای از این سند راهکاری است که در گذشته آموزش‌وپرورش به آن پرداخته است و مربوط به حال حاضر نیست؛ چراکه نخستین سندِ آن مربوط به «آموزش برای همه» بود که در سال ۲۰۰۰ تصویب شد. او ادامه داد: هدف این برنامه، در واقع این بود که آموزش‌وپرورش به‌عنوان یک الزام در اختیار همه گروه‌های اجتماعی از جمله دختران، پسران، ساکنان مناطق محروم و همه کسانی که در کشور زندگی می‌کنند، قرار بگیرد. عبادی با بیان اینکه سند ۲۰۳۰ نیز بیشتر به مبحث کیفیت آموزش‌وپرورش، کاربردی‌کردنِ آموزش‌وپرورش و مواردی از این دست می‌پردازد، گفت: تنها موردی که در ماده ۲۰ این سند وجود دارد که یک مقدار موجب چالش شد که آن‌هم قابل پیشگیری به نظر می‌رسد، برابری جنسیتی است. او افزود: در این ماده صرفا صحبت از این است که آموزش‌وپرورش هم برای دختران و هم برای پسران به مساوات در اختیار گذاشته شود و اصلا بحث حقوق نیست و بیشتر بحث دسترسی به آموزش برای همه دختران و پسران مورد تأکید قرار دارد. معاون وزیر آموزش‌وپرورش در دولت هفتم اظهار کرد: از آنجایی که میزان محرومیت دختران از آموزش در سطح جهانی بالاست؛ بنابراین در این سند توصیه شده است که دولت‌ها موظف شوند دسترسی به آموزش را در حد عالی ارتقا دهند. کمااینکه جمهوری اسلامی ایران در این سی‌وچند سال همیشه به جد به آن توجه داشته است، اما این معضل در کشورهایی مثل عربستان، پاکستان، افغانستان و برخی دیگر هنوز پابرجاست. وی گفت: وزیر آموزش‌وپرورش در زمان امضای این سند به صراحت به صورت مکتوب نوشته است که این سند با این شرط به امضا می‌رسد که مغایرتی با ارزش‌های دینی و ملی جمهوری اسلامی ایران نداشته باشد. عبادی بار دیگر با مغرضانه و سیاسی توصیف‌کردنِ گزارش‌های کذب درباره این سند، افزود: متأسفانه رقیب در ایام انتخابات کم آورد و همان‌طور که در گذشته نیز سعی داشتند با دست‌مایه قراردادن و سوءاستفاده از مقدسات مردم، رأی جمع کنند و رقیبِ مقابل را تخرب کنند، این‌بار نیز از این موضوع به‌عنوان یک حربه تبلیغاتی غیرمنصفانه برداشت ناجوانمردانه سیاسی و جناحی کردند.

جدول ۲۸۲۸ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- استخوانی در پاچه گوسفند- صندلی چرخدار معلولان- صفار ۲- نکند که- دانه تازه شکفته- قصر ۳- نامی دخترانه- بی‌عرضه- خواهش‌های نفسانی ۴- رب‌النوع خورشید در مصر باستان- شادمانی- خیمه و خرگاه- بادمجانش آفت ندارد ۵- کتاب هندو- غلاف شمشیر- خارج ۶- استخوان دیواره قفسه سینه- بزرگ و عظیم- برجستگی در استخوان ۷- در امانت روا نیست- دلواپس- از باشگاه‌های فوتبال فرانسه ۸- از رسته‌های نظامی- از نام‌های قرآن ۹- از وزارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران- هماوردی- گیج‌گاه ۱۰- پدر علم تاریخ- ایدئولوژی- مروارید ۱۱- از گازهای تشکیل‌دهنده هوا- امیدوارکردن- از آحاد زمان ۱۲- نوعی حلوا- نشاط‌آور- پسر ناخلف معاویه- بهتر ۱۳- ابزار جنگی- یک‌ششم- کربن خالص ۱۴- دستی- دعا به درگاه خدا- غنیمت شمرده ۱۵- فیلمی ساخته ابراهیم حاتمی‌کیا- بروشور- مزاحم تابستانی.

عمودی:

۱- شهر مدفن پروین اعتصامی- نهر بزرگ- نام عمومی آلیاژهایی که به کمک آنها فلزات را به هم متصل می‌کنند ۲- نوشیدنی مفید- محصول ۳- سیستمی برای نمایش تصویر رنگی در تلویزیون- وسیله‌ای برای تبدیل برق موجود به برق مناسب برای دستگاه- امر به آمدن ۴- کشت بارانی- گوارا، نوشین- از اجزای پیراهن ۵- مایه تزریقی- از آثار مولیر، نمایش‌نامه‌نویس فرانسوی- مذکر ۶- شیرینی سوغات تبریز- مردن از غصه- شاه ساسانی و نوه اردشیر بابکان ۷- یکدندگی- از باشگاه‌های فوتبال انگلستان- آهنگر ۸- ماده اصلی تهیه کاغذ- توقف کامل فعالیت‌های زیستی- تیز و برنده- شمشیر عرب ۹- واسطه و میانجی- مشغله- پراکندگی ۱۰- جانشینان- صد مترمربع- از هم جدا شده ۱۱- راه میانبر!- دارای جثه و اندام ظریف- گره فرش ۱۲- فرماندهان- کمترین- آزرده ۱۳- تنها- پایتخت لیتوانی- کوچک‌ترین ذره ۱۴- زد و بند- فلاخن ۱۵- سنگ مرمر- تنقلات بی‌خاصیت- فلز سرخ.

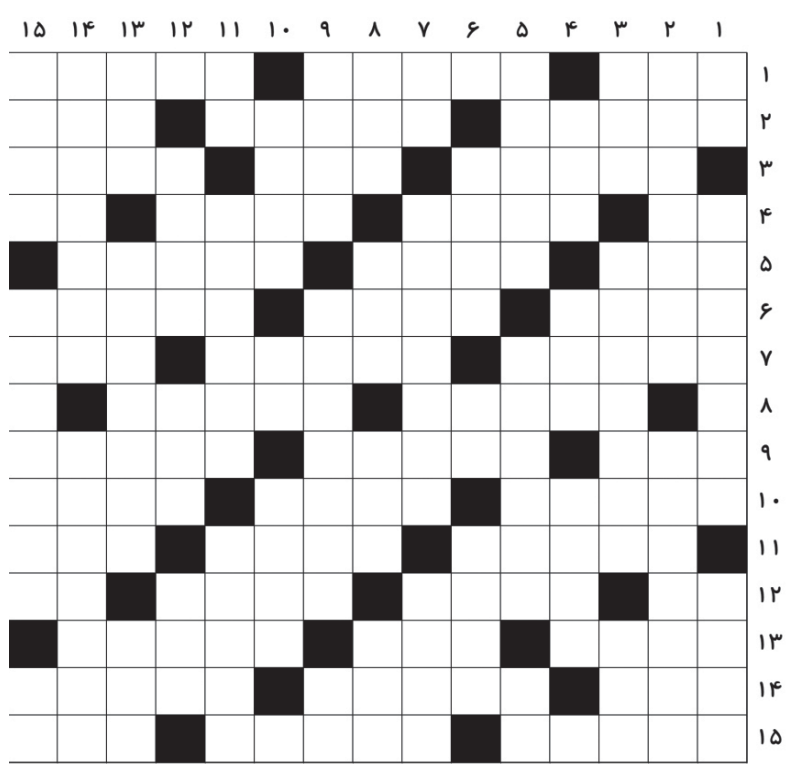

حل سودوکو سخت

۲	۹	۴	۱	۳	۷	۶	۵	۸
۵	۱	۸	۶	۴	۲	۳	۷	۹
۶	۷	۳	۹	۸	۵	۲	۴	۱
۱	۳	۶	۴	۷	۸	۵	۹	۲
۴	۲	۹	۳	۵	۱	۸	۶	۷
۷	۸	۵	۲	۶	۹	۱	۳	۴
۸	۵	۱	۷	۹	۶	۴	۲	۳
۳	۶	۷	۸	۲	۴	۹	۱	۵
۹	۴	۲	۵	۱	۳	۷	۸	۶

حل سودوکو ۱۸۲۳

۹	۸	۳	۵	۱	۴	۲	۶	۷
۲	۵	۴	۹	۶	۷	۸	۱	۳
۷	۶	۱	۸	۳	۲	۵	۹	۴
۶	۱	۵	۴	۸	۹	۷	۳	۲
۴	۹	۷	۱	۲	۳	۶	۵	۸
۳	۲	۸	۶	۷	۵	۱	۴	۹
۱	۷	۹	۲	۴	۶	۳	۸	۵
۸	۴	۲	۳	۵	۱	۹	۷	۶
۵	۳	۶	۷	۹	۸	۴	۲	۱

جدول ۲۸۲۷

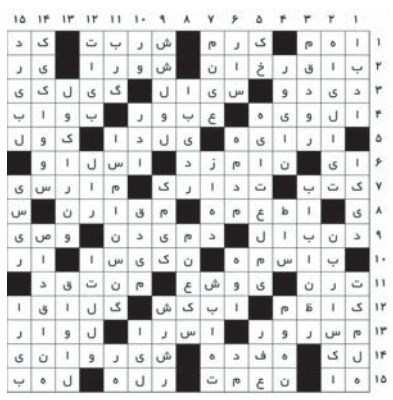

سودوکو سخت ۱۸۲۴

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

						۹	۸	۱
۹		۶		۲				۷
	۵			۸		۲		۶
	۱		۵					۸
۵			۱	۳				
		۲		۷		۳		۵
۶		۹		۴				۳
۸				۱			۷	
	۴						۶	

سودوکو ۱۸۲۴

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۷			۹		۳		۵	۴
۵				۴	۷	۹		
	۶			۱	۲			۸
۸	۷	۳	۲		۱			
۱			۶	۸	۴			
۲	۴		۷		۵	۱		
۶	۸	۱			۹			
		۹	۳	۲		۸		
۳				۵	۸		۹	۶